

RECENZSIÓK

Szerző:

Devosa Iván
Szegedi Tudományegyetem,
Természettudományi és
Informatikai Kar, Informatikai
Intézet, Számítástudomány
Alapjai Tanszék, Szeged

Cikkadatok:

DOI: [10.58701/mej.21926](https://doi.org/10.58701/mej.21926)

Beküldve: 2026. 02. 13.

Elfogadva: 2026. 03. 23.

Megjelentetve: 2026. 06. 08.

2026. 4. évfolyam 2. szám

Copyright © 2026 Devosa Iván.

Kiadó: Magyar

Népegészségügy Megújításáért

Egyesület. Ez egy nyílt

hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-

4.0 licenstszerződés alapján.

Cikkismertetés: Elmélettől a gyakorlatig – hogyan nevel egy helyi civil szervezet fiatal egészségfejlesztő önkénteseket?

Article review: From theory to practice – how does a local NGO train young health promotion volunteers?

Kulcsszavak: egészség társadalmi meghatározói; közösségi népegészségügyi beavatkozás; fiatalok részvételével végzett akciókutatás; fiatalok hangja

Keywords: *social determinants of health; community-based public health intervention; youth participatory action research; youth voice*

Ajánlás

A hazai népegészségügyi és egészségfejlesztési szakemberek számára fontos terület az iskolai és közösségi programok szervezése. Ebben a fiatalok bevonásával tudnak helyi szintű, igazságosabb egészségi viszonyokat támogató kezdeményezéseket indítani, melyek egyik fő területe lehet, hogy hazánkban is feltárják az egészség társadalmi meghatározó tényezőit, melyek mind kulturálisan mind pedig területileg eltérnek egymástól az országon belül is.

igazságosság). Nyolc héten át, heti két alkalommal (alkalmanként 3 óra) 2–3 fős csoportokban dolgoztak egy általuk választott kutatási témán, és a végén egy bemutatón infografikákkal ismertették eredményeiket.

A szerzők a diákok elkészült munkáit utólag az „egészség társadalmi meghatározói” (SDOH - *social determinants of health*) keretében rendezték témakörökbe, és a javasolt megoldásokat a társadalmi–ökológiai szemlélet szintjei szerint (egyéni, kapcsolati, intézményi, közösségi, szakpolitikai) értelmezték. A cél az volt, hogy láthatóvá váljon: milyen mélységben azonosítják a fiatalok a problémák gyökereit, és mennyire működőképes megoldásokat tudnak megfogalmazni a különböző területeken.

EREDMÉNYEK

A program során 24 diákprojekt készült. A témák széles spektrumot fedtek le, a megélhetési terhektől (például közüzemi költségek) az oktatáshoz való hozzáféréseken át a fiatalok mentális egészségéig és a tizenévesek körében terjedő káros szokásokig. A projektek nagy része a „társas és közösségi környezet” témaköréhez illeszkedett, ami arra utal, hogy a fiatalok gyakran a kapcsolatokban, a közösségi normákban, a biztonságban és a méltányos bánásmódban látják a mindennapi egészségkülönbségek egyik fő forrását.

A javasolt megoldások sok esetben nem álltak meg a tájékoztatásnál: a diákok gyakran közösségi szintű lépéseket (helyi programok, iskolai–közösségi együttműködések, elérhető szolgáltatások bővítése), illetve intézményi változtatásokat (például tantervi és hozzáférési korrekciók) is megneveztek. A szerzők kiemelik, hogy a közösségi szint jó belépési pont: kézzelfogható, a fiatalok számára elérhető, és idővel átvezethet intézményi vagy akár szabályozási szintű kezdeményezésekhez.

KÖVETKEZTETÉSEK

Az egészség társadalmi meghatározóinak tantervbe integrálása is javíthatja a fiatalok valós társadalmi problémák iránti megértését, és kézzelfogható megoldások kidolgozására ösztönözheti őket.

Az egészségi méltányosságért való hatékony változáshoz a közösségi szintű megoldásokat érdemes előtérbe helyezni, mert ez növelheti a beavatkozások hatását, erősítheti a fiatalok szakmai kapcsolatait, és lehetővé teheti annak mérését, hogy a programok miként segítik a változásformáló viselkedés kialakulását. A közösségi beavatkozások konkrét, reálisan elérhető cselekvési pontot adnak, és lépcsőt jelenthetnek az intézményi vagy szakpolitikai szintű részvétel felé, ahol a helyi, alulról szerveződő kezdeményezések idővel egyre nagyobb figyelmet kaphatnak. A további kutatásoknak támogatniuk kellene, hogy a fiatalok jobban megértsék és gyakorlati

környezetben is alkalmazzák az egészség társadalmi meghatározóit, mérhető hatást gyakorolva a közösségi egészségmagatartásra. Emellett érdemes vizsgálni az egészség társadalmi meghatározóinak interszekcionális jellegét is: az egymást átfedő tényezők hogyan fokozhatják az egészség-egyenlőtlenségeket a marginalizált, sérülékeny közösségekben, és miként alakítják a fiatalok értelmezését saját környezetükben.

HIVATKOZÁSOK

Pearson, Z. V., Jones, D. L., Sinex, D. C. E., DelCastillo, L., Singleton, K., Obiekwu, N., & Jones, D. F. (2025). Moving from Theory to Practice: Exploring How One Community-Based Organization Develops Youth Changemakers for Health Equity. *Social Sciences*, 14, 662. <https://doi.org/10.3390/socsci14110662>

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Devosa Iván

Szegedi Tudományegyetem (SZTE), Természettudományi és Informatikai Kar, Informatikai Intézet,
Számítástudomány Alapjai Tanszék, Szeged
*University of Szeged (SZTE), Faculty of Science and Informatics Institute of Informatics, Department
of Foundations of Computer Science, Szeged*
<https://orcid.org/0000-0002-2194-2107>
ivan@devosa.hu
